

Народе український, будь собою!

ПАТРІАРХ ЙОСИФ СЛІПІЙ - ПРОВІСНИК ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ

Прийми, Господи, молитви наші за святої пам'яті Патріярха Йосифа, якого Ти нам у своїй доброті був післав.

І прости, Господи, тим, які, нехтуючи волею Твоєю святою, терням стелили шлях Вибранця Твого до кінця Його туземного життя. Просвіти їх, Господи, і прости їм, як і Він їм простив.

Поможи нам, Господи, урятувати нашу рідну Церкву, для якої все життя невтомно трудився Він та якої права так відважно й віддано обороняв.

Усильно благаємо – прослав, Господи, Твого вірного слугу, Патріярха Йосифа Ісповідника, прославою святих.

МІЖНАРОДНІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ

Музейно-меморіальний комплекс Патріярха Йосифа Сліпого в с. Заздрість

*«Полюбіть науку,
плекайте і збагачуйте її
своєю працею і своїм знанням,
пам'ятаючи,
що немислиме повне життя Церкви
і Народу без рідної науки».*

Смиренний Йосиф Патріярх

Музейно-меморіальний комплекс Патріярха Йосифа Сліпого в с. Заздрість

*«Народився я і був вихований,
в українській християнській, хліборобській,
глибоко віруючій родині.
Вона передала мені і заціпила в мені
віру в Христа і любов до Нього».*

Смирений Йосиф Патріярх

Молитва за прославу

Слуги Божого Патріярха Йосифа Сліпого.

*О мій Боже! З глибини моєї душі віддаю поклін Твоїй
безмежній Величчю. Дякую Тобі за ласки й дари, що ними Ти наділив
Твого вірного слугу Патріярха Йосифа Кардинала Сліпого.*

Прошу Тебе, прослав Його також і на землі.

*Благаю Тебе, уділи мені в своєму Батьківському милосерді
ласку (намір), про яку Тебе покірно молю. Амінь.*

*Адреса Музейно-меморіального
комплексу «Рідня хата»
Патріярха Йосифа Сліпого:
вул. Патріярха Йосифа Сліпого, 114
с. Заздрість
Теребовлянський р-н,
Тернопільська обл.,
Україна 48125*

Графік роботи музею:

*Вівторок – Субота
з 10.00 до 18.00*

*Екскурсія у неділю
та релігійні свята
за домовленістю*

*Понеділок – вихідний
довідки за тел: +380974532756*

Народ мій є, народ мій завжди буде!

ПАТРІАРХ ЙОСИФ СЛІПИЙ— ПРОВІСНИК ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ

Міжнародні наукові читання з нагоди 25-ліття перепоховання
Патріярха Йосифа Сліпого (1992-2017)

Субота, 9 вересня 2017 р.Б.

10.00 год. ПРИБУТТЯ. КАВА

10.30 год. РАНІШНЯ СЕСІЯ

Модератор: о. д-р Віталій Козак

- «Ліквідація Греко-Католицької Церкви в країнах Східної Європи (друга половина 1940-х - перша половина 1950-х рр.): національний аспект проблеми». *Д-р Елла Бистрицька (Тернопіль)*
- «Патріярх Йосиф Сліпий - нескорений в'язень радянських таборів». *Ірина Борко (Тернопіль)*
- «Прагнення до єдності. Послання Патріярха Йосифа про поєднання в Христі». *д-р Михайло Перун (Львів)*

13.00-14.00 ФУРШЕТ

14.00 год. ПООБІДНЯ СЕСІЯ

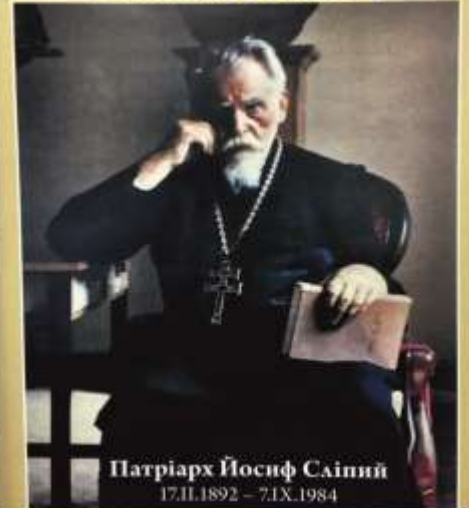
Модератор: Ігор Кульчицький

- «Мовний патріотизм Патріярха Йосифа Сліпого». *д-р Ірина Іванкович (Філадельфія)*
- «Мистецька спадщина Патріярха Йосифа Сліпого». *Олег Сидор (Львів)*
- «Заповіт» Патріярха Йосифа Сліпого. *О. лиц. Марко Ярослав Семенен (Рим)*

16.30-17.00 підсумки

Μεγάλα αἰτεῖσθε!

Великого бажайте!

Патріярх Йосиф Сліпий
17.II.1892 – 7.IX.1984

ГОЛОВНИЙ ОРГАНІЗАТОР ТА СПОНСОР:

- Центр студій спадщини Патріярха
Йосифа Сліпого (США)

ПАРТНЕРИ:

- Релігійне товариство українців
католиків «Свята Софія» (США – Рим)
- Тернопільська обласна державна
адміністрація
- Тернопільсько-зборівська митрополія
УГКЦ
- Тернопільський національний
педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
- Фундація АНДРЕЙ (Львів)

Музейно-меморіальний комплекс ім. Патріярха Йосифа Сліпого, с. Заздрість

Тернопіль 2017

У ЗАЗДРОСТІ ВІДБУЛИСЯ МІЖНАРОДНІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ «ПАТРІАРХ ЙОСИФ СЛІПИЙ – ПРОВІСНИК ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ»

9 вересня на базі Музейно-меморіального комплексу імені патріарха Йосифа Сліпого, що в с. Заздрість на Тернопільщині, відбулися Міжнародні наукові читання «Патріарх Йосиф Сліпий – провісник вільної України». Захід, що його організував Центр студій спадщини патріарха Йосифа Сліпого при Релігійному товаристві українців-католиків «Свята Софія» США, присвячено 25-літтю перепоховання блаженнішого Йосифа.

У рамках ранкової сесії, яку вів синкел у справах стратегії розвитку Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ о. д-р Віталій Козак, із доповідями виступили: д-р Елла Бистрицька, професор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка; Ірина Борко, свідок ув'язнення патріарха Йосифа Сліпого; д-р Михайло Перун, директор фундації «АНДРЕЙ».

У своїй доповіді на тему «Ліквідація Греко-Католицької Церкви в країнах Східної Європи: національний аспект проблеми» Елла Бистрицька розкрила особливості ліквідації ГКЦ у Польщі, Румунії та Чехословаччині, участь у цьому процесі радянських владних структур, зокрема Ради у справах Російської Православної Церкви, державних органів влади зазначених європейських країн та Православних Церков.

Ірина Борко, родина якої відбувала заслання у Маклаково, поділилася особистими спогадами про знайомство із патріархом Йосифом Сліпим, про знуцання над блаженнішим та важкі умови ув'язнення. Доповідачка підкреслила покору та відвагу Йосифа Сліпого, якого вона вважає «величною людиною, людиною непохитної віри і Христової любові, священномучеником».

Михайло Перун висвітлив тему «Прагнення до єдності. Послання патріарха Йосифа Сліпого про поєднання в Христі», яке проголосив 3 червня 1976 року, у празник Вознесіння ГНІХ, при патріаршому соборі Святої Софії у Римі патріарх Йосиф Сліпий. Доповідач коротко охарактеризував унійні прагнення митрополита Андрея Шептицького, екуменічні ініціативи патріарха Йосифа Сліпого та подав детальний аналіз

вищезгаданого документа, його важливість та актуальність у сьогодні.

У післяобідній сесії, яку вів начальник управління охорони культурної спадщини, реігій та національностей Тернопільської обласної державної адміністрації Ігор Кульчицький, присутні заслухали доповіді д-р Ірини Іванкович, директора Центру студій спадщини Патріарха Йосифа Сліпого; д-ра Олега Сидора, старшого наукового співробітника відділу мистецтвознавства Інституту Народознавства Національної академії наук України; о. ліц. Марка Ярослава Семегена, президента Релігійного товариства українців-католиків «Свята Софія» в Римі.

Розкриваючи тему «Контакти патріарха Йосифа (Сліпого) з митцями української діаспори», Олег Сидор підкреслив роль блаженнішого Йосифа в консолідації зусиль численних представників українсько-діаспорного мистецького світу довкола тих чи інших своїх починань, особливо ж таких значимих, як масштабне відновлення давнього осідку УГКЦ при храмі Жировицької Богородиці та Святих Сергія і Вакха на площі Мадонна деї Монті в центральній частині Рима. Але передусім це стосується будівництва й оздоблення собору Святої Софії в Римі, а також – розпочате формування музейних колекцій спочатку при храмі Жировицької Богоматері, а згодом – і при Софійському соборі. У переконанні О. Сидора якраз мистецька збірка цього музею постала передусім завдяки пожертвам зі середовища української діаспори з кількох країн на різних континентах.

У доповіді «Мовний патріотизм патріарха Йосифа Сліпого» Ірина Іванкович розкрила роль української мови як ключового елемента національної ідентичності в житті та пастирській діяльності блаженнішого Йосифа. Своє дослідження доповідачка провела в контексті історично-еклезіального, просвітницько-виховного та літургійно-богословського дискурсу на базі послань, проповідей, споминів, наукових праць та листування із діячами діаспори. Вона, зокрема, підкреслила зусилля Й. Сліпого, направлені на збереження української мови в середовищі українців на поселеннях та на пробудження національної свідомості серед українців в Україні та «в розсіянні суших».

Заключною була доповідь о. Марка Ярослава Семегена «Заповіт патріарха Йосифа Сліпого». На думку доповідача, «Заповіт» посідає особливе місце серед усієї писемної спадщини, котра народилася з-під пера ісповідника віри. Заповіт є підсумком життєвого шляху, світогляду блаженнішого Йосифа та анамнезом шляху віри від дитинства до Верховного архиєпископа. Як підкреслив о. Семеген, текст є актуальний для сьогодення. Написаний кілька десятків років тому в зовсім іншому історичному контексті дає чіткі напрямки для сучасного українського суспільства.

У рамках підсумків відбулася дискусія, модератором якої був завідувач кафедри психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка д-р Мирослав Савчин.

У своєму привіті до учасників заходу Блаженніший Святослав (Шевчук) зокрема зазначив: «У цей день, вшановуючи 25-ту річницю перепоховання патріарха, прагнемо ще раз проаналізувати його пророчі думки про Україну, наш народ, нашу Церкву, адже усе своє життя блаженніший Йосиф присвятив служінню Богові та своїй пастві. Пам'ятаймо особливо його слова, звернені до кожного з нас: «Народе український, будь собою!» Радію, що інше провісництво патріарха сьогодні здійснюється й у його родинному домі в Задрості, куди прибули шанувальники його особи не лише з України, але й з Італії та Сполучених Штатів Америки: Блаженніший вкотре зібрав у своїй оселі «в розсіянні суших» синів і дочок українського народу». Слова привіту до учасників читав надіслав рівно ж Високопреосвященніший Василь (Семенюк), Митрополит-Архиєпископ Тернопільсько-Зборівський.

Ще один учасник перепоховання патріарха Йосифа Сліпого, голова ТСС А академік Леонід Рудницький, у своєму вітальному листі підкреслив необхідність повного усвідомлення ролі блаженнішого Йосифа у розбудові помісності й патріархату Української Греко-Католицької Церкви. Бажаючи учасникам читань «глибинного пізнання мудрости та провісництва нашого патріарха»,

Л. Рудницький зазначив: «Мусимо дякувати Богові, що сповнилася і продовжує сповнятися візія патріарха Йосифа: Україна є незалежна, Церква Христова вийшла з катакомб і вільно виконує свою місію у спасінні душ, а в його родинному селі постав Музейно-меморіальний комплекс, який дає натхнення прочанам «великого бажати»!

Захід відбувся за активної підтримки Релігійного товариства українців-католиків «Свята Софія» (Рим), Тернопільсько-Зборівської митрополії УГКЦ, Тернопільської обласної державної адміністрації, Тернопільської обласної ради, Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка та Фундації «АНДРЕЙ» (Львів).

Нагадаємо, що чверть століття тому, 28-29 серпня 1992 року, у соборі Святого Юра у Львові відбулася урочиста церемонія перепоховання тлінних останків патріарха УГКЦ Йосифа Сліпого, які, згідно з його заповітом, було перевезено з Рима до України.

*Ірина Іванкович,
прес-служба Товариства «Свята Софія» (США)*

СПОГАДИ ІРИНИ БОРКО ПРО ЗУСТРІЧ З ЙОСИФОМ СЛІПИМ

Коли мого батька випустили з Тайшетської тюрми у 1950 році, йому дали вічне поселення в Сибірі, без права повернення на Україну. Батька заслали в Красноярський край в місто Маклаково. За шість кілометрів від Маклаково почали нове будівництво посолька (селища), яке називалось Ново-Енісейськ. Там мій батько і працював на цій будові. Мати з нами трьома дітьми вирішила їхати до батька. Так і ми приїхали в цей страшний край. Поблизу Ново-Енісейська за один кілометр у тайзі знаходились такі дерев'яні будинки, що називались бараки. Вони поділені були на два табори. Стара Інвалідка і Нова Інвалідка. В них жили старі, немічні різних національностей люди, які по різних причинах відбували покарання. Ці важкі випробування супроводжувались нехтуванням основних прав людини, різними тортурами: колючий дріт, варта, напіврозвалені бараки, бруд, голод, важкі кліматичні умови Сибіру. Все це системою було спрямоване на деградацію людини, знецінення її гідності.

Особливо важко було засудженим політв'язням і віруючим. Саме тут, у Новій Інвалідці, відбував свою каторгу отець Йосиф Сліпий. Воістину треба мати залізний характер і міцну волю, щоб витримати все.

Ще до нашого приїзду батько багато разів провідував і спілкувався з отцем Йосифом Сліпим. Митрополит завжди цікавився станом справ в Україні. Він не втрачав інтересу до життя і боротьби, у міру своїх можливостей, дуже обмежених ув'язненням, старався говорити до людей. Його твердість і незламність додавала людям впевненості. Господь Бог подарував в особі Митрополита Йосифа національного духовного провідника для людей. Він об'єднував людей, гуртував їх, вселяючи надію на кращі часи. Мабуть, цим пояснюється така повага і авторитет Митрополита в тих нелюдських умовах життя.

Через декілька таких зустрічей з отцем Йосифом Сліпим до батька підійшов незнайомий і цікавився як батько знає отця і бажано, щоб не зустрічався з ним, а батько сказав, що вони земляки.

Батько вирішив нас познайомити з отцем. Договірився з ним і одного разу ідучи берегом вздовж річки Єнісей з батьком, навпроти нас йшла висока, широкоплеча людина. Батько сказав, що іде отець Йосиф Сліпий. Коли ми підійшли близько, то мені здалося, що я ще такої великої, міцної статури людини не бачила.

Він до нас усміхнувся, усіх нас погладив по голові. Ми сказали: «Слава Ісусу Христу!». Він нас розпитував чи вміємо молитись. А ми вміли молитву, бо мати кожен вечір ставила нас на коліна і ми вголос вчили молитву. Вони з батьком довго розмовляли і ми підійшли до його бараку. І отець Йосиф Сліпий запитав нас чи хочемо ми побачити, де він живе і ми з братом пішли по коридору, а менша сестричка не захотіла.

Умови відбування покарання були важкими. Митрополита тримали у камені 5×4 метри. Вона була переповнена людьми, що спали на двоповерхових нарах.

В кімнаті було шість залізних ліжок. Коли ми попрощалися і прийшли додому, батько сказав нам, що отець просив батька, щоб він хоч два рази на тиждень присилав нас (мене і брата) до нього і отець з нами спокійно міг ходити і молитись. Батько розповідав нам, що Отцю не дають спокійно помолитись в кімнаті. Коли починає молитись, то починають вигукувати різні нецензурні слова, співати, робити усе неможливе. І ми з братом постійно бігали до отця і він з нами по годині-дві ходив по берегу річки, молився, розмовляв з нами. Мама часто пекла булочки, пиріжки з клюквою, брусникою і ми носили отцеві. Був такий випадок, що одного разу ми принесли пиріжки, а отець сказав, щоб ми не несли так багато, щоб принесли три-чотири штуки, щоб він з'їв. Бо коли залишаться в тумбочці, то тут є такі погані люди, що беруть і дроблять біля ліжка і порозкидають усе, роблять різні прикросі.

Розповім ще один такий епізод. Був Великдень 1955 року. Мати приготувала сумку з паскою, ковбасою, яйцями і показала нам, що ми повинні лишити отцеві і що отець нам посвятить. Коли ми прийшли до бараку – багато старих людей сиділи на лавках, але отця серед них не було. І ми з братом пішли по коридору до кімнати, де жив отець. Я сказала братові почекати в коридорі, а сама зайшла до кімнати. Отець стояв на колінах, опершись ліктями на ліжку і підпирав руками голову і молився, в куточку висів образок. А одяг на плечах Отця був обпльований. Я зайшла тихо і отець не чув, а брат чекав, чекав і зайшов і стукнув дверима. Отець оглянувся, побачив нас, піднявся, я подала сумку. Він поставив її на тумбочку, розкрив. Я побачила, що перехрестив, щось промовив і віддав. Я сказала, що мама сказала вам оце залишити. Отець подякував, а мені так захотілося сказати: «Отче, Вам хтось так наплював на плечі». Він пояснив, що тут не всім подобається, що він молиться, але він за них молиться, щоб вони так не робили. І як я розказувала мамі, то брат по-дитячому розсудив собі: «Каже, якби я був такий великий і сильний як отець, то я б їх усіх набив, поборов».

Коли мене батьки випроводжали на Україну, щоб продовжувала вчитися, то я ходила прощатися до Отця. Тоді Отець вперше почитав наді мною молитву, поблагословив і причастив (дав маленький, сухий кусочок хліба) і подарував образок. І коли я розповіла мамі, мама сказала, що отець висповідав мене, а хліб – то причастя.

Пам'ятаю, як отець Йосиф запитав мене «Ким я хочу бути» Я відповіла «Вчителькою». Так нею і стала-з Божого Благословення Патріарха.

Після смерті Сталіна, через один рік батькові прийшло повідомлення, що документи його переглядаються і 30-го грудня 1956 року батько отримує документи про реабілітацію і може повернутися на Україну. Батьки теж при від'їзді прощалися з отцем Йосифом Сліпим. Коли мати приїхала, то вислала посилку з фруктами на ім'я знайомих в Маклаково для отця. Через деякий час прийшов лист, що посилку отримали, але ніхто не знає, де подівся отець. Його вже не було в селищі (Інвалідці).

Шкодную, що там не можна було зробити світлини з Отцем.

Мені в дитинстві пощастило поспілкуватися з отцем. Тоді я ще не усвідомлювала цього, а сьогодні я завдячую долі, хоч і тяжка та доля була, що я

спілкувалась із такою величною людиною, Людиною непохитної віри і Христової любові, священномучеником, яким був Йосиф Сліпий.

Лише любов'ю та відвагою, тією могутньою Силою Живого Бога, яку мав Блаженніший, можна пояснити те, що одна людина могла чинити опір всій системі і не була знищена нею. Так пише про Патріарха о. Петро Глібчук у книзі «Через терня випробувань до зірок небесної слави».

Я дякую Богові за те, що могла розповісти усе своїм дітям, онукам і всій громаді. І радію, що настав такий час, про який мріяв і вірив кардинал, що зможемо навернутись до молитви.

«НЕ ЦЛУЙТЕ РУК, А КРАЩЕ ВИКОНУЙТЕ СВОЮ РОБОТУ».
СІМ ІСТОРІЙ ПРО ЙОСИФА СЛІПОГО

Секретар патріарха отець Іван Дацько розповідає про його стосунки з Шептицьким, характер і харизму, а також чому зараз Йосиф Сліпий допомагав би пораненим військовим

17-го лютого виповнилось 125 років із Дня народження предстоятеля Української Греко-Католицької Церкви Йосифа Сліпого – наступника митрополита Андрея Шептицького. Унікальними спогадами про патріарха поділився його особистий секретар отець Іван Дацько.

Знайомство з Андреем Шептицьким

Коли Йосифу Сліпому було десять років, він жив у селі Заздрість – зараз це Тернопільщина. Його батько був заможним, мав авторитет у селі й був чільним представником церковної громади. Тим часом до села приїхав митрополит Андрей. Спілкуючись із дітьми, він запитав малого Йосифа: «Що таке “общеніє святих”?»», і хлопчина дав правильну відповідь. Митрополит був дуже вдоволений.

Зростаючи у глибоко віруючій християнській родині, Йосиф був свідком того, як серед молоді ширились різні соціалістичні й радикальні ідеї. Однак сам він завжди хотів бути професором, тому старанно вчився і ставив перед собою високі вимоги. У дев'ятнадцять років він вирішив вступити до Львівської духовної семінарії, де знов зустрівся з Андреем Шептицьким, який голосував у приймальній комісії. «То що ж таке “общеніє святих”?»», – запитав юнака митрополит, вочевидь впізнавши в ньому сільського хлопчика.

Наука у Львові та закордоном

Згодом в особистій розмові з митрополитом молодий семінарист зізнався, що ще не вирішив, ким хоче бути – професором чи священником. Тоді Андрей Шептицький відповів, що зробіть усе, аби Йосиф став і священником, і професором.

Проте, старанно навчаючись, Йосиф Сліпий бачив, що більшість семінаристів не цікавиться наукою, а лише прагне відбутися чотири роки навчання, одружитись і отримати добру парафію. Йому бракувало в семінарії наукової

атмосфери. Тому митрополит Андрей відправив хлопця до австрійського Інсбрука, де був – та й зараз є – один із найкращих богословських факультетів під управою єзуїтів.

1917-го року Йосиф Сліпий повернувся до Львова, й митрополит Шептицький висвятив його на священника в Уневі. Та після чергової розмови з духовним наставником він вирішив повернутись до науки: 1918-го зробив в Інсбруку докторат, а ще за рік габілітацію – другий науковий ступінь, із яким можна стати професором університету. Та й на цьому Йосиф Сліпий не зупинився: поїхав до Рима, де продовжив студії з догматичного богослов'я в Папському Григоріянському університеті. Мешкаючи у папській французькій колегії, він добре вивчив французьку мову.

Як Йосиф Сліпий став наступником Шептицького

Після повернення до Львова освіченого й наполегливого священника, який знав багато мов, призначили професором догматики у Львівській духовній семінарії. 1923-го року він заснував Богословське наукове товариство й почав видавати науковий журнал. 1925-го року митрополит Шептицький номінував його ректором семінарії, але готував до ще вищих завдань.

Коли митрополит сказав отцеві-ректору про те, що бачить його своїм наступником, той відповів, що приймати цей уряд у грізні часи – страшна відповідальність. *«А ще страшніша буде відповідальність, якщо ви не приймете цього призначення»*, – відповів Шептицький.

Покійний отець Іван Гриньох, який тісно співпрацював з обома, розповів мені, що Шептицький обрав саме отця Йосифа Сліпого, бо знав, що прийдуть важкі часи, коли потрібна буде людина, здатна не зректись Церкви й не зломитись у своїй вірі навіть ціною власного життя.

Спокуси й випробування

Радянська влада пропонувала Йосифу Сліпому київський митрополичий престол, тому він завжди спокійно і твердо відповідав, що за жодних умов не зрадить своєї Церкви. Відтак радянська влада відправила його в тюрму. За ґратами й на засланні він провів майже вісімнадцять років, які згодом називатиме втраченими.

В останній рік його перебування за ґратами почали ходити чутки, що про визволення Йосифа Сліпого клопочеться сам Папа Римський. Він начебто навіть звернувся до тогочасного президента Сполучених Штатів Америки Джона Кеннеді, аби той переконав Микиту Хрущова відпустити митрополита.

Коли Сліпого визволили, то спершу повезли до Москви. Зустрівшись із тогочасним секретарем Папської Ради для Єдності християн отцем Йоганнесом Віллебрандсом, він запитав: *«Чи все це означає, що й моя Церква буде вільною? Бо я не хочу бути пастирем, що кидає своє стадо»*. Отець Віллебрандс відповів, що сам Папа Іван ХХІІІ дбає про його визволення й хоче, щоб він узяв участь у Другому Ватиканському Вселенському Соборі.

Віллебрандс запропонував летіти до Рима літаком, проте Йосиф Сліпий волів їхати потягом із зупинкою у Львові. Більшовики не дозволили, тож їхати довелось через Білорусь. Коли поїзд перетинав кордон із Польщею в Бересті, митрополит попросив відчинити вікно й рукою поблагословив свою паству.

Фото з особистого архіву владика Бориса Гудзяка

Простота й відвертість

Я вперше зустрівся з патріархом Йосифом у Римі 9-го березня 1963-го року, рівно за місяць після визволення. Мені було шістнадцять. За три роки ми вперше поспілкувались особисто: мені, студентові богослов'я, патріарх присвятив півтори години свого часу. Я був вражений такою увагою.

Попри поважний вік – Йосиф Сліпий вийшов на волю у 71 рік – він дуже багато працював. Слабувати почав лише в останні три роки життя, з початку 80-х.

Патріарх нас усіх захоплював, чарував. Хоч мав і багато недоброзичливців серед своїх і чужих. То була постать дуже харизматична й сильна: високий на зріст, коли він входив на дипломатичні прийоми, то просто магнетизував присутніх. Достатньо було раз поглянути на нього, щоб зрозуміти, що це незвичайна людина.

У розмові він був простим і відвертим. Коли чувся з людиною вільно, мимоволі переходив на галицьку говірку. Іноді так по-доброму сварив мене: *«Які ви ще наївні, брате! Та ж працюйте над собою й будьте твердим мужчиною!»*. Він не мав легкого характеру й викликав у деяких слабких людей побоювання і страхи – особливо тим, що говорив правду просто в очі. Був дуже вимогливий до себе й до інших, а найбільше не міг терпіти лінохів, нероб. Усіх нас підганяв учитись, захищати наукові роботи. Та, попри свою суворість, випромінював природну духовну радість.

Патріарх не дозволяв цілувати собі руки: *«Не цілуйте рук каторжника. Я не потребую поцілунків. Краще виконуйте свою роботу»*.

Звичний день митрополита

Після вісімнадцяти років у в'язниці патріарх не хотів змарнувати решту життя, тому старався використовувати час якомога ефективніше. Щодня вставав о 5.30, молився, служив Божественну Літургію, після якої довго робив так звані благодарення. Снідав, а далі кликав мене до свого бюро й дуже багато, скоро диктував. Я писав під диктовку, а потім передруковував текст на друкарській машинці.

Перед обідом, десь об одинадцятій, був час приймати гостей. Майже щодня до нього приходило чимало гостей, він вирішував різні церковні, дипломатичні,

адміністраційні чи господарські справи. По обіді знову багато часу проводив у молитві та йшов на прогулянку до ватиканських городів, а десь о шостій годині вечора сідав за книги й далі працював. Світло в його вікні згасало близько десятої години вечора.

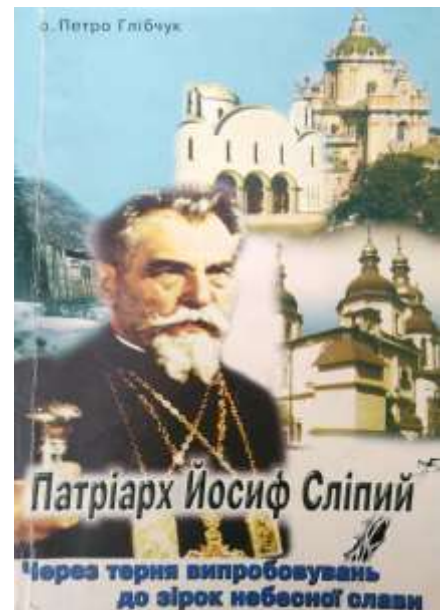
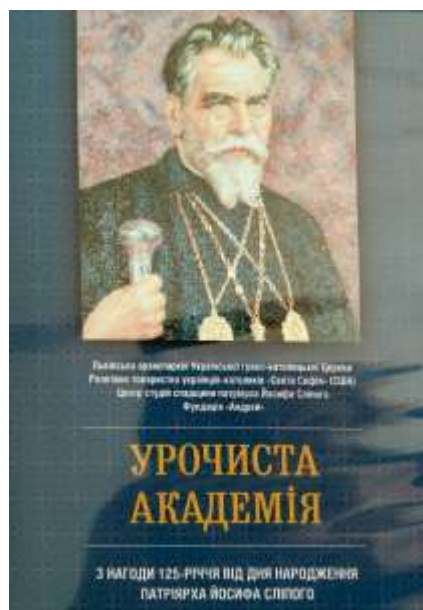
Уроки для сьогодення

Його слова «народе український, будь собою!» – це та візія, що дає силу боротись в умовах війни, повертатись до свого коріння, дає поштовх гуртуватись і єднатись. Патріарх мав на увазі, що нам потрібно зберегти свою ідентичність, любити свою Церкву і свій народ. Ще одна фраза, яку він часто повторював: «Кості і крові своєї зрікатись не можна». Провідною ідеєю останніх років його життя була єдність Церкви і народу.

Він говорив: «*Може, нам було б легко любити Україну, якби вона була багатою, самостійною і могутньою, але сьогодні треба й варто любити Україну, щоб вона такою стала*». Ми називали його патріархом, але він був більше – етнархом. Хоча Україна тоді не була самостійною, але різні голови держав звертались до нього як до представника вільної України. Ніхто з наших політиків в еміграції не мав такого авторитету.

Не менш важливою була його настанова чинити добро й оминати зло, бути чесною людиною, для якої гроші й матеріальні надбання є лише засобом для досягнення високої мети. «*Сьогодні не люди мають гроші, а гроші мають людей*», – часто нарікав патріарх. Не тільки словами, а й ділами він учив не ставити матеріальні цінності над духовні. Кошти з численних пожертв, які йому давали вірні, віддавав переважно на наші наукові установи, зокрема на філії Українського католицького університету у Вашингтоні, Філадельфії, Лондоні та Канаді. Якби патріарх Йосиф Сліпий іще жив, він наполегливо допомагав би раненим на війні та їхнім сім'ям. Сьогодні ми можемо, озброївшись цим добрим прикладом, чинити так само.

(з архіву Інституту Історії Церкви, УКУ)

Заповіт Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого

Моїм Духовним Дітям, Владикам, Священикам, Монахам і Монахиням і всім Вірним Української Католицької Церкви

Мир у Господі й архієрейське благословення!

«Ще трохи, і світ мене вже не побачить» /Лв. 14, 19/, «Ще трохи, і ви не побачите мене вже...» /Лв. 16, 16/, бо «надходить година, коли вже і притчами не промовлятиму до вас...» /Лв. 16, 25/. Залишаючи цей світ і «сидячи на санях», як говорили наші предки, після дев'яностикількалітнього життя молюся за вас, моє Духовне стадо, і за весь Український народ, якого я є сином і якому я намагався ввесь свій вік служити, словами прощальної Архієрейської молитви Господа Нашого Ісуса Христа. Він бо для нас усіх і для всього світу є «путь, істина і живот» /Лв. 14, 6/.

І тому, переставляючись у світ вічності, благаю Отця Небесного, щоби Він прославив Сина свого у вас, аби ви спізнали Його, «Єдиного, Істинного Бога» і Ним «посланого – Ісуса Христа» /Лв. 17, 3/, і щоби Він дав вам «Утішителя, який буде з вами повік, Духа Істини, якого світ не може сприйняти, бо не бачить Його і не знає. Ви ж Його знаєте, бо перебуває Він з вами і буде у вас». /Лв. 14, 16-17/.

Разом із цією молитвою, прощаючись зі світом і всіма вами, Дорогі мої духовні діти, так, як велить нам наша свята прадідівська християнська віра, залишаю вам свій Батьківський і Пастирський Заповіт!

«... Щоб ви не зневірилися...» /Лв. 16, 1/ і «Хай не тривожиться серце ваше. Віруйте в Бога!...» /Лв. 14, 1/.

І головне заповідаю вам: «Щоб ви любили один одного...» /Лв. 15, 12, 17/ любов'ю, над яку більшої немає, що готова й життя своє віддати за друзів своїх...» /пор. Ів. 15, 13/.

